

Z OBSAHU	Na pouti do zaslíbené země. Homilie Svatého otce Františka	04
	Mučedníci komunismu: Kardinál József Mindszenty	07
	Jsmo Kristovi a on je náš. Pastýřský list kardinála Dominika Duky OP	09
	Dítě na okraji společnosti. Výchova dítěte a důchodová reforma	11

TRADICE OTCŮ

Z listu svatého kněze Rajmunda z Peñafortu (kolem 1175–1275)

Jestliže hlasatel Pravdy, který nikdy nelže, opravdu řekl, že všichni, kdo chtějí zbožně žít v Kristu, budou pronásledováni, pak není podle mého soudu vyňat z tohoto obecného zákona nikdo, leda ten, kdo nechce nebo neumí žít v tomto věku rozvázně, spravedlivě a zbožně.

Vy však byste rozhodně neměli patřit k těm, jejichž dům si žije v klidu a míru a bezpečí, k těm, jimž nehrozí žádná Boží metla a jimž se v tomto životě vede dobře, až se v onen den propadnou do pekel.

Naopak, protože jste Bohu milí a on vás má rád, vaše bezúhonnost a zbožnost zasluhují, aby vás časté rány třífily až k dokonalé a naprosté čistotě. Když tedy ostří meče, který nad námi visí, na vás čas od času dopadne dvojnásob nebo trojnásob často, právě z toho mějte velkou radost, neboť to můžete považovat za bezpečné znamení Boží lásky.

Ostrý dvojsečný meč znamená vnější zápasy a vnitřní úzkosti. Vnitřně se jeho rány zdvojnásobují a ztrojnásobují, jestliže nám protřelý zlý duch pomoci lsti nebo mámení zasévá do hloubi srdce nepokoj. A zvenčí bije meč dvakrát a třikrát, jestliže bez příčiny propukne církevní pronásledování pro nějaké duchovní věci.

Mějte tedy oči upřené na Ježíše, původce a strážce naší víry. Ten trpěl naprosto bez viny, dokonce od vlastních lidí, a byl zařazen mezi zločince. A až budete pít kalich Pána Ježíše – ó jak je nádherný! – vzdávejte Pánu díky, neboť on je dárce všeho dobra.

A sám Bůh lásky a pokoje nechť dá vašemu srdci mír a bezpečně vede vaše kroky. Skrytostí své tváře ať vás skryje před lidskými zmatky, dokud vás jednou nevede a neusadí tam, kde v jeho plnosti budete navěky přebývat v líbeznosti klidu a míru, ve stáncích utěšených a v bezpečné blaženosti.

Slavnost Narození Páně v bazilice sv. Petra. Foto: <http://news.ugo.co.ug>

Čistě a prostě

„Dvě slova... jen! Dvě slova pro tento rok 2014: Čistě a prostě. Kéž Ti stačí pokaždě Mi obětovat přítomný okamžik. Tak bude celý tento rok pro mne.“

To je pěkné! Úchvatné! Jako dva ohýnky! Je mi před nimi jako v Betlémě. Ale jak se znám, zanedlouho budou jen doutnat a pohasnou. Co mám dělat, aby zářily, aby stále zahřívaly? Co tak hrst z posledních ohýnků otce Františka?

Na svoje 77. narozeniny, ještě za tmy (vstává totiž před pátou ráno), než se ponořil do meditace evangelia dne, zavolal svého almužníka Krajewského – pravou ruku jeho pomoci chudým, aby na snídání po mši svaté v kapli u svaté Marty přivedl tři bezdomovce. Almuzník nasedl do auta a vyrazil do ulic. Nemusel jet daleko. Ve třetí ulici od Vatikánu spali bezdomovci i tuto noc, v zimě, v lepenkových krabicích, zabalení do pokrý-

vek. „Chcete jít na snídání s papežem? Zve vás!“ Martin z Čech, druhý Martin ze Slovenska a Wojciech, bradatý Polák, myslili nejprve, že si z nich utahuje. „Ne, opravdu! Sbalte se! Nasedněte do auta a já vás tam dovezu.“

Při snídání byli dlouho rozpačití, ale minutu po minutě začala jejich nesmělost roztávat, takže se u Františka nakonec cítili jako doma. Tak slavil František své 77. narozeniny za úsvitu. Dopoledne zašel za dětmi do Nazareta – do domova dětí uprchlíků. Tam v peřejích rozzářených úsměvů dětí sfoukával obrovský dort se 77 svíčkami. Já v televizi viděl jen záběr z onoho sfoukávání svíček, ale raději bych sledoval záběry z té neopakovatelné atmosféry a radosti dětí.

14. února se slaví svátek svatého Valentina, patrona zamilovaných
Dokončení na str. 2

Foto: <http://charita-ceska-kamenice.cz>

Tříkrálová sbírka celostátně již počtrnácté

Již počtrnácté pořádá Charita ČR Tříkrálovou sbírku. Počátkem ledna tradičně vyjdou do ulic měst a obcí koledníci, aby popřáli šťastný nový rok a poprosili o finanční dar do zapečetěné pokladničky na pomoc těm, kteří si sami pomoci nemohou anebo neumějí. Charitní koledníky budou lidé potkávat až do 14. ledna. Poté bude následovat sčítání výnosu této dobročinné sbírky.

Prostředky ze sbírky budou použity např. na podporu Dobrovolnického centra v Českých Budějovicích a azylových domů pro lidi bez přístřeší ve Valašském Meziříčí a v Praze-Karlíně nebo na pomoc holčičce s leukémií v Děčíně, na provoz Linky důvěry v Blansku a řadu dalších. Většina prostředků půjde na pomoc v regionu, kde byly peníze vykoledovány, desetina výnosu pomůže v zahraničí.

„Díky štědrosti dárců a nezištné obětavosti téměř 50 tisíc koledníků jsme v uplynulém roce mohli pomoci tisícům našich klientů. Koledníci přinášejí lidem radostnou zprávu o narození Ježíše Krista v Betlémě, který se narodil v chudé stáji, aby zachránil svět od věčné smrti. Pomozte nám svým darem pomáhat všem těm, kteří naši pomoc potřebují. Všem ze srdce děkujeme,“ řekl Lukáš Curylo, ředitel Charity ČR.

V roce 2013 se díky štědrým dárcům vybrala dosud rekordní částka – téměř 77 milionů korun. O projektech z minulé sbírky a o nových záměrech najdete více informací na www.trikralovasbirka.cz. Přispět do sbírky můžete také zasláním DMS KOLEDA na číslo 87 777 (cena jedné DMS je 30 Kč, na pomoc potřebným jde 28,50 Kč. Službu provozuje Fórum dárců.). Podpořit sbírku je možné také příspěvkem na účet Tříkrálové sbírky číslo 66008822/0800 u České spořitelny, VS 777).

Charita ČR

Dokončení ze str. 1

a snoubenců. Běžně přinášejí zamilovaní chlapci nebo muži květiny či cenné dárky, parfémů nebo i oslnivé šaty svým vyvoleným a milovaným. Letos František oznámil, že na svátek svatého Valentina bude konat audienci v sále Pavla VI., že se chce se snoubenci osobně setkat a slavit s nimi nejen tento svátek, ale i celý čas jejich vzájemné lásky. Vzpomínám na nekončící řadu novomanželů, které František přijímal při jedné z generálních audiencí – po jedné audienci jsem se setkal i s americkým párem, všichni ve svatebním, který se vydal z USA do Říma jen pro tuto možnost setkat se s Františkem – jako korunu své svatební cesty. Asi nepřeháním, když pomyslím, že na audienci Františka na svatého Valentina pro zamilované bude sál Pavla VI. plný a naplněný jiskřivou radostí jako dosud nikdy v tento den. Nemám sice text Františkovy promluvy – a stejně bude říkána spatra, aby mluvil od srdce – ale mám naději, že by jeho rozhovor se zamilovanými mohl mít dva body: Čistota a prostota.

*P. Josef Kolářek SJ
redaktor české sekce Vatikánského
rozhlasu, překladatel a historik*

Bilance misionářské agentury Fides

Smutnou bilanci zveřejnila na počátku nového kalendářního roku vatikánská agentura *Fides*. Podle jejích informací zemřelo v roce 2013 ve světě násilnou smrtí celkem 22 pastoračních pracovníků, převážně kněží, což je téměř dvojnásobek ve srovnání s předchozím rokem. Navíc ihned o silvestrovské noci byl zavražděn O. Eric Freed, farář v kalifornském Eureka. Příčiny jeho úmrtí policie vyšetřuje.

V roce 2013 zemřelo násilnou smrtí 19 kněží, jedna řeholnice a dva laici. Nechvalné prvenství v počtu vražd pastoračních pracovníků si udržuje Kolumbie, kde zemřelo sedm kněží. Celkově bylo v Americe usmrceno 15 kněží, v Africe jeden kněz, jedna řeholnice a jedna laička, v Asii dva kněží, z toho jeden v Sýrii, a jeden laik na Filipínách. V Itálii zemřel násilnou smrtí jeden katolický kněz.

Zvláštní kapitolu pak tvoří pastorační pracovníci, kteří upadli do zajetí nebo jsou nezvěstní. Od října roku 2012 jsou nezvěstní tři kněží, augustiniáni, unesení v regionu Kivu v Demokratické republice Kongo. Neznámý je rovněž osud jednoho kolumbijského kněze, komboniána, a všech syrských rukojmích – jezuity O. Paola Dall'Oglio, dvou pravoslavných biskupů Aleppa a pravoslavných sester z kláštera sv. Tekly. Plaménkem naděje ve smutné statistice je zmínka o nedávném osvobození francouzského kněze O. Georgese Vandenbeusche, který byl unesen 13. listopadu loňského roku ze své farnosti v kamerunském Nguetchewe.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 20 Kč, což za rok činí 440 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Žádné arabské jaro, nýbrž pokus o zavedení teokracie

„Západní veřejné mínění je v područí sdělovacích prostředků, které však nerozumí tomu, co se skutečně děje v Sýrii a na Středním východě. Neprobíhá žádné arabské jaro. Ve skutečnosti jde o zavedení teokracie,“ to jsou slova melchitského arcibiskupa Issama Johna Darwishe z Libanonu.

Podle původem syrského arcibiskupa arabský svět ještě nedozrál k takové formě vlády, která by předpokládala oddělení náboženství a státu. „Pro mnoho muslimů jde o nepředstavitelné oddělení. Západ tedy nesmí exportovat do tohoto regionu vlastní koncept demokracie. Musí Střední východ nechat, aby našel svůj vlastní,“ dodává arcibiskup Darwish. Připomíná, že všechny revolty posledních let skončily neslavně. „Džihádisté z celého světa nyní míří na Střední východ. Vezměme si jen kolik různých radikálních frakcí působí v Sýrii, kde zcela zatlačili umírněnou opozici.“ Město Zahle, jedno ze tří, pro něž je arcibiskup Darwish ustanoven, hostí 800 z více než dvou tisíc syrských rodin, které našly útluk v Libanonu. Zároveň je se svými 200 tisíci věřícími největším křesťanským centrem v zemi. Přesné množství křesťanských uprchlíků ze Sýrie je těžké stanovit, protože mnozí jsou u svých příbuzných a přátel. „To ovšem neznamená, že se mají dobře,“ vysvětluje arcibiskup. „Téměř nikdo z nich nemá prostředky k životu a všichni jsou emotivně na dně.“ Mnoho křesťanů se z obavy ze zneužití osobních údajů odmítá zaregistrovat jako uprchlíci u Spojených národů. Přicházejí tak o řadu výhod, včetně lékařské péče. „Myslím, že nejsou důvody k obavám, snažíme se je o tom přesvědčit. Nicméně naši věřící důvěřují pouze Církvi,“ dodává k situaci uprchlíků melchitský arcibiskup z Libanonu Issam John Darwish.

Ra Vat

Asia Bibi napsala papeži Františkovi

Nevím, jak dlouho vydržím. Žiji pouze díky síle vašich modliteb – píše papeži Františkovi ve vánočním dopise Asia Bibi, pákistánská katolička odsouzená k smrti za rouhání proti Mohamedovi. Tentokrát mohla slavit ve vězení Vánoce za přítomnosti muže a dětí, kteří dostali povolení k návštěvě. Její velkou touhou, jak píše, by bylo slavit jednou narození Páně v Bazilice sv. Petra ve Vatikánu. „Důvěřuji plánům, které má Bůh se mnou, snad bude chtít v příštím roce naplnit mou touhu. (...) V této chvíli se chci svěřit milosrdenství Boha, který může všechno. Jedině On mě může osvobodit“ – píše pákistánská katolička. Ujišťuje rovněž o svých modlitbách za všechny, kteří se za ni modlí, usilují o její propuštění či ji podporují materiálně. Dodává, že se jí stále nedostávají věci každodenní potřeby. Příbuzní žijí příliš daleko, než aby jí mohli pravidelně pomáhat. „Vím, že Svatý otec se za mě modlí z celého srdce. A to mi dodává naději, že jednoho dne bude mé propuštění možné,“ čteme v listu Asie Bibi papeži Františkovi.

Po 27 měsících prožitých v izolaci a v cele bez oken byla Asia Bibi v červnu převezena do normálního vězení pro ženy v Multanu, šest hodin letu od Lahore. Stejně jako ostatní má nyní denně právo na hodinu pobytu na čerstvém vzduchu. Na jídlo chodí do vězeňské jídelny, ačkoli stále hrozí nebezpečí, že bude napadena nebo otrávena některou ze spoluvězeňkyň.

Přestože je Asia Bibi nevinná a všichni, kdo se s její kauzou seznámili, její nevinost potvrdili, strávila ve vězení už 1656 dní, tzn. více než 4 roky. 11. listopadu 2010 byla odsouzena k smrti za rouhání proti Mohamedovi. Uvězněna byla na základě obvinění své sousedky, ženy místního imáma, která ovšem nedokázala předložit žádné důkazy. Dva pákistánské politici, kteří usilovali o propuštění této matky pěti dětí, už zaplatili životem: guvernér provincie Paňdžáb Salmán Tasír a ministr pro záležitosti menšin Shahbaz Bhatti.

Ra Vat

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

SLOVO KNĚZE

Milí čtenáři. Zdravím Vás v novém roce. Kéž je požehnaný. Pán a Matka Boží nás do něj uvedli. Je to velká milost i závazek, že nás tu na Zemi ještě nechávají, že nás doprovázejí a počítají s naší dobrou vůlí.

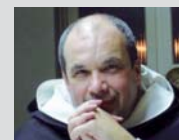
Můžeme se radovat z prosté existence. Bytí je lepší než nebytí a život lepší než smrt. Nové dny a měsíce jsou nám dány, abychom je vděčně přijímali a snažili se je naplňovat dobrem. Na to, co je dobré a co nikoli, přicházíme svým rozumem osvíceným vírou. Především Ježíš dává našemu životu orientaci. Nejen on sám jako Hlava, ale i jeho mystické Tělo, tj. Církev – svou učitelskou službou (magisteriem) a příkladem světců.

Největším vzorem však vždy zůstane Ježíš Kristus. On, Bůh, se neváhal jako malé dítě svěřit do rukou lidí a stát se na nich závislý. Tak nás učí navzájem si důvěřovat, jeden na druhého spoléhat a konat dobrá díla společně. On povolal prostě a chybní lidi za své učedníky a posílal je, tam, kam chtěl sám přijít. Toto povolávání a vysílání trvá stále. I my, kdo jsme v Krista uvěřili a přijali jeho božskou nauku, máme být jeho nositeli a hlasateli Božího království v dnešním světě. Jak vznešený a radostný úkol.

Ježíš také odhodlaně a veřejně vystupoval proti lidské pýše, pokrytectví, hamiznosti a zatvrzelosti srdcí. Napomínal lidi, kteří stavěli překážky Božímu milosrdenství a milosti. Ani my bychom se neměli bát veřejně upozorňovat na současné velké nespravedlnosti a napomínat ty, jejichž hříchy volají do nebe. Hlavně však sami bděme, abychom nepropadali pýše, žádostivosti či samolibému uzavření se do sebe.

Pán za nás obětoval svůj život. Tím ukazuje, že je ještě vyšší hodnota než pozemské pobývání: čistá láska. Láska sloužící, nezištná, vydávající se až na smrt pro záchranu druhých. Láska, kterou nám Pán i vlévá, a v které můžeme růst. A tak s chutí do nového roku vykročme.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
dominikánský kněz,
magistr noviců*

CESTA VÍRY

Z čítanky „Víra Církve“ sestavené z textů Josepha Ratzingera

Žázračný rybolov (15. stol.). Foto: special.lib.gla.ac.uk

To je přece bohatství biblického slova, které s námi putuje a vždy nově promlouvá ve všech životních okolnostech. Jeden z postřehů se pro mne stal obzvlášť důrazným, totiž oslovení Krista před a po rybolovu (Lk 5,1–11). Před rybolovem oslovuje Petr Ježíše: „Mistře“, v řeckém textu stojí „epistáta“, což znamená „učitel“ či „Rabi“. Dosud vidí v Ježíšovi velkého kazatele Izraele, toho, který umí učit Písmu, a tak může učit životu. Rabi je člověk, učitel v Izraeli, byť víc než prostý profesor, který zprostředkovává intelektuální poznatky. Je mistrem života. A proto Petr v reakci na jeho slovo dělá to, co by podle běžných měřítek všedního dne, podle jeho vlastního ro-

zumového odhadu, bylo nesmyslné. Sází na toho, jenž není pouze mistrem slova, nýbrž skutečnosti. V důvěře v to, že má moc z plnosti Božího slova dávat pokyny překračující naši zkušenost, udělá onen krok. Když se vrátí, neosloví ho již „Mistře“, nýbrž „Kyrios“: Pane! To je označení Boha. V tom, co se stalo, poznal, že ho neposlal jen velký učitel Izraele, nýbrž že před ním stojí moc živého Boha. A tak mezi těmito dvěma zastaveními neleží jenom několik kilometrů plavby po jezeře, nýbrž vnitřní pouť života. Putování v tajemství Ježíše Krista, v němž vystoupí celá hloubka toho, čím byl a čím je.

<http://www.dbk-shop.de>
Přeložil P. Josef Koláček SJ

NA POUTI DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ

Z vánočních promluv Svatého otce Františka

Úvodní i závěrečnou papežovu promluvu Vánočního oktávu spojuje téma putujícího Božího lidu: lid bloudící ve tmě dostává světlo – Boha, jenž přebývá mezi námi, a na své pouti víry následuje jeho matku Marii.

Z homilie při půlnoční mši svaté

„Lid, který chodí ve tmě, vidí veliké světlo“ (Iz 9,1). Toto prorockví nás nikdy nepřestává dojímat, zvláště slyšíme-li je v liturgii Vánoční noci. A není to jenom citová, emotivní záležitost. Vyjadřuje hlubokou realitu toho, co jsme: jsme putujícím lidem a kolem nás – a také v našem nitru – jsou temnoty i světlo. V této noci, kdy duch temnot obestírá svět, obnovuje se událost, která nás uvádí v úžas a ohromuje: putující lid spatřuje veliké světlo. Světlo, které nám umožňuje zamyslet se nad tajemstvím putování a vidění.

Putující lid

Putovat. Toto sloveso nás přivádí k zamýšlení nad během dějin, onou dlouhou

poutí dějin spásy, jež začala Abrahámem, naším otcem ve víře, kterého Pán jednoho dne povolal, aby opustil svou vlast a vydal se na cestu do země, kterou mu ukázal. Od tohoto okamžiku je identita nás věřících identitou lidu putujícího do zaslíbené země. Toto dění neustále doprovází Pán! On je vždy věrný své smlouvě a svým příslibům. A protože je věrný, „Bůh je světlo, a tma v něm vůbec není“ (1 Jan 1,5). V lidu se však střídají momenty světla a temnot, věrnosti a nevěrnosti, poslušnosti a vzpoury, momenty lidu putujícího i momenty lidu bloudícího.

Také v našich osobních dějinách se střídají světlé i stinné chvíle, světlo i tma. Pokud máme rádi Boha a bratry,

putujeme ve světle, ale pokud se naše srdce uzavře a převládne v nás pýcha, lež a hledání vlastních zájmů, pak se v nás a kolem nás šíří tma. „Kdo nenávidí svého bratra – píše apoštol Jan – je ve tmě a žije ve tmě: neví, kam jde, protože jeho oči pro samou tmu nevidí“ (1 Jan 2,11). Lid, který putuje, nechce být lidem bloudícím.

Boží dobrota

Tuto noc se jako paprsek jasného světla opět rozeznívá apoštolova zvěst: „Projevila se přece Boží dobrota, která přináší spásu všem lidem“ (Tit 2,11).

Milost, která se ve světě projevila, je Ježíš narozený z Panny Marie, pravý člověk a pravý Bůh. On vstoupil do našich

dějin, sdílel naši cestu. Přišel nás vysvobodit z temnot a darovat nám světlo. V něm se projevila Otcova milost, milosrdenství a něha: Ježíš je Láska učiněná tělem. Nikoli pouhý učitel moudrosti nebo ideál, ke kterému směřujeme a jemuž jsme neúprosně vzdálení, nýbrž smysl života a dějin přebývajících mezi námi.

Bdění, zákon putujícího lidu

Pastýři byli první, kdo viděli toto jeho „přebývání“ mezi námi a přijali zvěst o Ježíšově narození. Byli první, protože byli poslední, vytlačeni na okraj. A byli první, protože v noci bděli a strážili svoje stádo. Bdění je zákonem putujícího lidu, a oni bděli. Spolu s nimi se zastavme před Dítětem a ztišme se. Spolu s nimi děkujeme Pánu, že nám daroval Ježíše, a spolu s nimi nechejme z hloubi svého srdce stoupat chválu jeho věrnosti: Velebíme Tě, Pane Bože Nejvyšší, který ses k nám snížil. Ty jsi nezměrný a učinil ses maličkým; jsi bohatý a stal ses chudým; jsi všemohoucí a stal ses slabým.

Nebojte se

Tuto noc sdílíme radost evangelia: Bůh nás má rád, miluje nás tolik, že nám dal svého Syna za bratra jako světlo do našich temnot. Pán nám opakuje: „Nebojte se“ (Lk 2,10). Andělé řekli pastýřům: „Nebojte se“. I já vám opakuji: Nebojte se! Náš Otec je trpělivý, má nás rád, dává nám Ježíše, aby nás vedl cestou k zaslíbené zemi. On je světlem, které ozařuje temnoty. On je milosrdenství. Náš Otec nám vždycky odpustí. On je náš pokoj.

Z novoroční homilie Pravá naděje

První čtení nám podává starobylou žehnací modlitbu, kterou Bůh vnukl Mojžíšovi, aby ji naučil Árona a jeho syny: „Ať tobě Hospodin požehná a ochraňuje tě! Ať tobě Hospodin ukáže svou jasnou tvář a je ti milostivý! Ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a dopřeje ti pokoj“ (Nm 6,24–26). Slyšet znovu tato slova požehnání právě na začátku nového roku má velký význam. Provázejí nás na naší pouti v čase, který se před námi otevírá. Jsou to slova síly, odvahy a naděje. Nikoli naděje iluzorní, založené na křehkých lidských slibech; nikoli naděje naivní,

která si představuje budoucnost lepší jenom proto, že je budoucností. Tato naděje má svůj důvod právě v tomto Božím požehnání, požehnání, které obsahuje to nejmocnější blahopřání, které Církev skládá každému z nás a které je naplněno laskavou Pánovou ochranou a jeho prozřetelnou nápomocí.

Matka Vykupitele nás předchází a ustavičně utvrzuje ve víře, v povolání a v poslání. Svým příkladem pokory a poslušnosti Boží vůli nám pomáhá hlásat radostnou zvěst evangelia, jež nezná hranic.

Přání obsažené v tomto požehnání se plně uskutečnilo v Marii, určené k tomu, aby se stala Matkou Boží, a v ní se uskutečnilo dříve než v každém stvoření.

Matka Boží! To je její hlavní a bytostný titul. Je to kvalita, role, kterou víra křesťanského lidu, vyznačujícího se jernocitnou a ryzí úctou k nebeské matce, vždycky vnímala.

Putování s Marií

Maria je odevždy přítomna v srdci, úctě, a především v putování víry křesťanského lidu. „Církev putuje v čase... ale na této pouti jde toutéž cestou, jakou prošla Pan-na Maria“ (*Redemptoris Mater*, 2). Naše pouť víry je stejná jako Mariina, a proto cítíme, že je nám obzvláště nablízku! Pokud jde o víru, která je v křesťanském životě stěžejní, Matka Boží sdílela náš úděl. Musela se ubírat stejnými cestami, kterými jdeme my, někdy obtížnými a temnými, a musela postupovat vpřed „cestou víry“ (*Lumen gentium*, 58).

To je tvá Matka

Naše pouť víry se nerozlučně pojí s tou Mariinou od chvíle, kdy nám ji Ježíš umírající na kříži dal za Matku se slovy: „To je tvá matka“ (Jan 19,27). Tato slova mají hodnotu závěti a dávají světu Matku. Od té chvíle se Matka Boží stala také naší Matkou! V té chvíli, kdy se víra učedníků v důsledku mnoha nesnází a nejistot začala hroutit, Ježíš ji světil té, která uvěřila jako první a jejíž víra nikdy nepřestala. Tato „žena“ se stala naší Matkou ve chvíli, kdy ztrácela božského Syna. Její raněné srdce se rozevírá, aby objalo všechny lidi, dobré i zlé, a miluje je, jako je miloval Ježíš. Tato žena, která na svatbě v Káni Galilejské svojí vírou

Gentile da Fabriano: Klanění mudrců (1423). Foto: Wikipedia

spolupracovala při manifestaci Božích divů ve světě, drží na Kalvárii rozžatý plamen víry v Synovo zmrtvýchvstání a s mateřskou vnímavostí jej předává druhým. Maria se tak stává zdrojem pravé naděje a radosti!

Matka Vykupitele nás předchází a ustavičně utvrzuje ve víře, v povolá-

ní a v poslání. Svým příkladem pokory a disponibility k Boží vůli nám pomáhá tlumočit naši víru na radostnou zvěst evangelia, jež nezná hranic. Naše poslání tak bude plodné, protože je utvářeno Mariiným mateřstvím. Jí svěřme svoji cestu víry, touhy svého srdce, naše potřeby a potřeby celého světa, zejména

hladu a žízně po spravedlnosti, pokoji a po Bohu. A společně ji všichni vzývejme, napodobme ony bratry z Efezu a společně ji třikrát vzývejme: „Matko Boží“: Matko Boží, Matko Boží, Matko Boží!

Přeložil P. Milan Glaser SJ

Radio Vaticana

(Mezilitulky redakce, kráceno)

FRANTIŠEK SI PORADÍ

Pěkný zmatek máme ve Vatikánu. Ohlášen byl vánoční strom z Německa, konkrétně z Bavorska... až když dorazil, ukázalo se, že je z Čech. Němci se postarali o přepravu a reklamu – a to tak důkladně, že o české provenienci se téměř nikdo nedozvěděl.

Vánoční strom je přirozeně jen drobnost. Daleko větší zmatek je kolem už proslulého rozhovoru papeže Františka s Eugeniem Scalfarim, nestorem levicového žurnalistu v Itálii. Připomenu jen, že k rozmluvě došlo v létě a že v říjnu Scalfari na jejím základě publikoval údajný rozhovor s papežem. Pár týdnů nato přiznal, že rozhovor rekonstruoval po paměti a některá slova, jež vkládá do Františkových úst, si prostě vymyslel. Na Nový rok spáchal Scalfari další článek o papežovi, v němž se opět odvolává na onu památnou rozmluvu a opět Františka cituje. Tentokrát je věc ještě závažnější: František se totiž zřiká katolické víry ve jménu náboženského pluralismu, deklaruje se jako panteista, ve Scalfariho přítomnosti mluví v rozporu s dogmaty a co více – ruší hřích.

Naštěstí se tentokrát ve Scalfariho článku objevily tak velké hlouposti a zjevné chyby, že autor zcela pozbývá věrohodnosti. Naštěstí pro mě a další lidi obeznámené s katolickou vírou. Snadno rozpoznáme, že jde o blábol, a údajné citáty z Františka nás nevyvedou z míry. Spíme klidně s vědomím, že papež se nezřekl víry a nemáme *sede vacante*. Jen jistý Scalfari nebyl s to papeže pochopit nebo vědomě překroutil jeho slova. Tohle vědomí ale nemají miliony lidí, k nimž

Foto: <http://www.catholicvote.org>

František je dobrý pastýř. Jistě vyvede Církev ze současných zmatků a s využitím své velké popularity dokáže zdánlivě těžké učení evangelia předat širokému publiku. Potřebuje ale naši pomoc a modlitbu.

Františkova revoluční teorie o „zrušení hříchu“ přichází prostřednictvím Scalfariho. Jinými slovy, šíří se bludy. Dementi vatikánského mluvčího neprorazí za úzký okruh nejhrolivějších věřících.

V rozhovoru se Scalfarim papež – lidově řečeno – naletěl. A myslím, že

podobnou věc už neudělá. Tím spíš, že má mezi kardinály loajální přátele, kteří mu dokáží poskytnout zpětnou vazbu. Kardinál Joachim Meisner z Kolína nad Rýnem nedávno Františka upozorňoval na dvouznačnost jeho výroků pro média, k nimž je později nutné pro méně obeznámené dodávat komentáře. Papež se nejprve ohradil, ale posléze kritiku přijal.

Kardinál Marc Ouellet, jeden ze starých přátel Jorgeho Bergoglia, nedávno varoval před polarizací Církve kolem debaty vyvolané slavnou anketou předcházející biskupskou synodu o rodině. Podle něj stojí Církev před těžkým úkolem, totiž na jedné straně zachovat věrnost tradici a na druhé straně zároveň odpovědět na nové pastorační potřeby.

Myslím, že František si to dobře uvědomuje. Je dobrým pastýřem, ať už mu výběrový přístup médií a manipulátorů vkládá do úst cokoli. Vyvede tedy Církev ze současných zmatků a s využitím své velké popularity dokáže zdánlivě těžké učení evangelia předat širokému publiku. Jen aby mu Pán Bůh dopřál sílu a dobré zdraví přinejmenším na několik let. Předčasný konec pontifikátu by hrozil dalším vyostřením beztak hlubokých polarizací. Za papeže je tedy třeba se modlit. Sám nás o to při každé příležitosti nepřestává prosit.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk, redaktor a publicista

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Kardinál József Mindszenty

Další zemí, které se budou věnovat články našeho seriálu, je Maďarsko. Pro maďarské věřící je symbolem nezdolného odporu proti komunismu a mučedníkem tohoto režimu v první řadě kardinál József Mindszenty.

Kardinál József Mindszenty se narodil 29. března 1892 jako József Pehm v Csehimindszent, tehdy v Rakousku-Uhersku, v drobné šlechtické rodině švábského původu. Příjmení Mindszenty přijal až v roce 1941, a to na počest své rodné obce a také jako vyjádření nesouhlasu s vlivem Německa v Maďarsku. Mladý József studoval v letech 1903 až 1911 na střední škole v Szombathely, provozované premonstráty. Následně se rozhodl pro kněžství a studoval na teologické fakultě v Szombathely. Na kněze byl vysvěcen v roce 1915. Po skončení studií nastoupil jako kaplan v obci Felsöpaty v západním Maďarsku. V roce 1917 se stal učitelem náboženství na chlapecké střední škole v městě Zalaegerszeg, poblíž rakouských a slovinských hranic.

Po první světové válce se začal také veřejně angažovat: účastnil se činnosti komise pro přípravu parlamentních voleb. Kvůli své občanské angažovanosti byl poprvé zatčen – 9. února 1919 v době socialistické vlády hraběte Michaela Karolyiho byl obviněn z „protirevolučního podněcování“ a zadržován v biskupském sídle v Szombathely. Po nastolení komunistické republiky rad byl převezen do vězení městského soudu a odsud v květnu vypovězen do své rodné obce. To byla jeho první trpká zkušenost s tímto režimem.

Do Zalaegerszegu se mohl vrátit až po pádu republiky rad v létě 1919. Zde byl v roce 1921 ustanoven farářem a v tomto úřadu působil 25 let. Tuto dobu naplnil činnou aktivitou: v době jeho působení v Zalaegerszegu zde byl postaven františkánský kostel a klášter, vzniklo několik škol, včetně domova pro matky a učitelského ústavu sester De Notre Damme. Jako místní farář organizoval

ve městě pomoc sociálně potřebným rodinám a podporoval studenty z chudých rodin. Angažoval se i v oblasti médií: založil noviny a tiskárnu a snažil se o šíření tiskového apoštolátu. Ve svých textech se zabýval také palčivými sociálními otázkami doby a varoval před nebezpečím komunismu a nacismu.

Kardinál József Mindszenty. Foto: <http://www.magyarokurir.hu>

Biskupem Veszprému

Po vypuknutí druhé světové války se jeho veřejná angažovanost ještě rozšířila. Dne 4. března 1944 – několik dní před německou okupací Maďarska – jej papež Pius XII. jmenoval biskupem ve Veszprému. Mindszenty nesouhlasil s rostoucím vlivem nacistů a ultrapravicových maďarských sil – Šípových křížů. Žádal maďarského primase Serédiho o intervenci u regenta Horthyho proti těmto společenským silám. Rovněž veřejně vystupoval proti nacistické perzekuci Židů: protes-

toval proti zakládání ghatt a deportacím. Doporučil kněžím ve své diecézi, aby zrychlili postup při snaze Židů přestoupit ke křesťanství a nechat se pokřtít, vydal zákaz katolickým institucím přijímat peníze nebo zboží ukradené deportovaným Židům. V dubnu 1944 požádal regenta Horthyho o zastavení deportací alespoň pokřtěných dětí židovského původu. Kvůli svým postojům se dostal do střetu s pronacistickou stranou Šípových křížů: z jejího příkazu mělo být obsazeno biskupovo sídlo, v té době přeplněné uprchlíky. Po odmítnutí tohoto požadavku byl 27. listopadu 1944 zatčen a s dalšími kněžimi zadržován ve vězení ve Veszprému, především proto, že kritizoval genocidu Židů prováděnou v Maďarsku. Odsud byl převezen do věznice v Sopronköhidy, kde byli vězňeni odpůrci nacistického režimu, z nichž mnozí byli popraveni. Na svobodu byl propuštěn až v dubnu 1945 po pádu nacistického režimu Šípových křížů. Po návratu do veszprémské diecéze rozvinul úsilí o její obnovení po škodách napáchaných válkou: nechal postavit jedenáct škol a založit 34 nových farností.

Primasem v nelehké době

Zásadní změnu v Mindszentyho životě znamenalo jeho jmenování ostříhomským arcibiskupem 16. srpna 1945. Stal se tak hlavou maďarské katolické církve. Před volbami v listopadu 1945 vydal Mindszenty pastýřský list, v němž varoval před nebezpečím komunismu, který přirovnal k nacistické tyranii, a vyzval věřící k volební podpoře Strany nezávislých malorolníků. Přes přesvědčivé vítězství této demokratické strany pokračoval v zemi rychlý nárůst vlivu maďarských komunistů a represe proti jejich odpůrcům. Právě ve prospěch mnoha zatče-

ných, uvězněných, ale také i odvečených do Sovětského svazu se snažil arcibiskup Mindszenty intervenovat. Kriticky také vystupoval proti deportacím Maďarů z Československa a Jugoslávie a násilnostem páchaným na obyvatelstvu maďarské národnosti v těchto zemích. V únoru 1946 jej papež Pius XII. jmenoval kardinálem. V složité poválečné době se kardinál Mindszenty snažil o duchovní obrodu maďarského národa, organizoval národní poutě a kongresy věřících, vždy za účasti několika set tisíc věřících.

Ve spárech komunistů

V roce 1947 došlo k převzetí moci komunisty v Maďarsku a likvidaci opozice. Pro svůj protikomunistický postoj a boj za obranu nejen náboženských práv a svobod se v roce 1947 stal kardinál Mindszenty terčem rozsáhlé propagandistické kampaně. Byl označován za spojence kapitalismu a „hlavu klerikální reakce“. 26. prosince 1948 byl kardinál Mindszenty zatčen ve svém paláci v Ostrihomu, a to jako první z biskupů zemí střední Evropy v sovětské sféře moci. Po jeho zatčení následovalo v Maďarsku masové zatýkání kněží a perzekuce církví. V předtuše svého zatčení založil Mindszenty do církevního archivu následující prohlášení: „*Počínaje dnešním dnem, prohlašuji neplatným a nepravdivým jakékoli přiznání viny připisované mé osobě.*“ V sídle maďarské tajné policie – AVH v Budapešti byl podroben krutým výslechům a nucen k přiznání z protistátní činnosti.

V následujícím vykonstruovaném procesu byl obviněn z velezrady – z údajné spolupráce s rodem Habsburků a snah o jeho restauraci, spiklenecké součinnosti s americkým velvyslanectvím a z úsilí o rozpoutání třetí světové války. Zcela fyzicky vysílen dlouhými výslechy, mučením a drogami, které mu byly podávány do jídla, byl 8. února 1949 odsouzen lidovým soudem k doživotnímu trestu, aniž mu bylo umožněno se hájit. Proces byl obecně vnímán jako nespravedlivý a vyvolal značné pobouření ve světě: protestoval proti němu např. papež Pius XII., americký prezident H. Trumann a uvěznění kardinála odsoudilo i Valné shromáždění OSN. Kardinál byl držen nejpr-

ve v samovazbě ve věznici, pouze jednou byl oblečen do kardinálského taláru a předveden před italského komunistického senátora, který chtěl vidět, že se skutečně nachází v maďarské věznici a chtěl rozptýlit zvěsti, že byl odvezen na Sibiř. Mučení a ubohé poměry ve věznici způsobily zhoršení jeho zdraví. Později byl převezen do internace na venkov, nadále byl izolován od okolního světa a médií.

Patnáctiletá internace

Po propuknutí maďarské revoluce v říjnu 1956 byl Mindszenty propuštěn skupinou maďarských vojáků 30. října z internace. Okamžitě vstoupil do veřejného života – vedl jednání s představiteli nové politické reprezentace, biskupy i členy ostatních církví. 3. listopadu pronesl rozhlasový projev, v němž odpustil svým

Kardinál Mindszenty je jedinečnou postavou kněze a pastýře. Horlivý ve víře, nezlomný v citech, neochvějný ve všem, co chápal jako povinnost a právo.

trýznitelům, podpořil revoluční změny, úsilí maďarského lidu za svobodu. Také vyzval k odporu proti komunistickému režimu a kriticky se vyslovil i proti jeho dědicům, tedy i reformním komunistům včetně Imreho Nagye. Maďarská revoluce byla potlačena a tisíce jejích účastníků uvězněny a popraveny. Po útoku sovětských vojsk proti maďarskému povstání se Mindszenty uchýlil na americké velvyslanectví v Budapešti, kde požádal o politický azyl. Přestože Mindszenty předpokládal, že půjde pouze o krátkodobé útočiště, strávil zde neuvěřitelných 15 let. Takto donucen k pasivitě trávil čas psaním svých pamětí, deníků a prováděním historické práce.

Trpký úděl mlčení

Teprve po zdoluhavém jednání mezi představiteli Vatikánu a maďarskou vládou bylo komunistickými úřady v Bu-

dapešti přislíbeno, že Mindszenty bude moci odejít ze země, s podmínkou, že však nebude hovořit o svém soudu a věznění. Maďarská vláda rovněž požadovala, aby se vzdal titulu ostříhomského arcibiskupa, což on tvrdošjně odmítl.

28. září 1971 opustil Mindszenty americké velvyslanectví a zamířil do Říma. Koncem října 1971 odjel do Vídně, kde se usadil a věnoval se kněžské činnosti – podporoval např. maďarský kněžský seminář, který zde sídlil, cestoval a navštěvoval emigrantské komunity Maďarů po celém světě, včetně Ameriky, Austrálie a Afriky. Jeho návštěvy byly nejen maďarskými krajany přijímány s velkou úctou a obdivem, a naopak vyvolávaly odpor komunistického režimu v Maďarsku. Maďarští komunisté podmiňovali další vyjednávání a dohodu se Svatým stolicí Mindszentyho odstoupením z postu ostříhomského arcibiskupa. Proto také papež Pavel VI. vyhlásil 18. prosince 1973 místo ostříhomského arcibiskupa za uprázdněné. Mindszenty vyhověl papežovu rozhodnutí a přestal titul ostříhomského arcibiskupa používat. To umožnilo, aby Vatikán v duchu své východní politiky nalezl kompromisní dohodu s maďarskou komunistickou vládou, Mindszentyho nástupcem se stal arcibiskup László Lékai.

Mindszenty s vyjednáváním mezi představiteli Církve a komunistického režimu ani s jakoukoli dohodou nesouhlasil a považoval je pouze za legitimizaci perzekuce Církve. Tento nekompromisní postoj, opodstatněný možná koncem 40. let, už nevystihoval realitu let 60. a 70. a spíš svědčil o primasově izolaci a odtržení od reálných poměrů v Maďarsku.

Kardinál Mindszenty pokračoval v Rakousku ve své horlivé pastýřské aktivitě. Zemřel 6. května 1975 v exilu ve Vídni a byl pohřben 15. května v maďarské kapli v klášteře Mariazell v Rakousku. Po pádu komunistického režimu v roce 1989 byl zahájen proces kardinálovy politické rehabilitace, která byla završena v květnu 1990. 4. května 1991 bylo jeho tělo přeneseno do katedrály v Ostrihomu a tam slavnostně uloženo. Na podzim roku 1996 byl zahájen proces jeho blahověštění.

Mindszenty dnes

Hodnocení osobnosti kardinála Mindszentyho, jež se objevuje v pracích dnešních historiků, rozhodně není jednoznačné. Pro mnohé Maďary zůstává mučedníkem, statečným a nekompromisním odpůrcem komunismu, který rezolutně odmítl jakoukoli dohodu s tímto „dábelským režimem“. Obecně je také vyzdvižována jeho energická aktivita v oblasti pastorace, výkonnost, sociální činnost. Jeho kritikové jej zobrazují jako zpátečnický relikvii feudálních časů: primase sympatizujícího s monarchií a rodem Habsburků, preláta trvajících na klíčové roli primase v maďarském

politickém životě – kníže biskup měl být podle něj mužem číslo dva po hlavě státu. Někteří mu rovněž vytýkají jeho nacionalistické pojetí víry a jeho nacionalistickou vizi katolicismu – koncept *Regnum Marianum*. Tím vším skutečně kardinál Mindszenty byl, pro většinu Maďarů však zůstává primasem mučedníkem a symbolem trpící Církve.

Pavel VI. pronesl pronesl den po úmrtí kardinála Mindszentyho tato slova: „Kardinál Mindszenty je jedinečnou postavou kněze a pastýře! Horlivý ve víře, nezlomný v citech, neochvějný ve všem, co chápal jako povinnost a právo. Prozřetelnost mu dala žít jako jedné z předních

postav jednoho z nejtěžších a nejsložitějších údobí tisícileté existence Církve v jeho vznešené zemi. Byl a zajisté i nadále zůstane znamením odporu, stejně jako byl předmětem úcty i násilných útoků, jednání, jež hluboce zasáhlo veřejné mínění, a zvláště katolický svět, jednání, jež neušetrilo jeho posvěcenou osobu a jeho svobodu.“

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

JSME KRISTOVI A ON JE NÁŠ

Pastýřský list kardinála Dominika Duky OP k novému roku 2014

Na počátku nového roku nám kardinál Dominik Duka připomíná, že máme důvod k radostné naději a odhodlání, a vyzývá nás, abychom si vážili svobody a usilovali o pravdivost a spravedlnost.

Milí přátelé, diecezáni, bratři v kněžské a jáhenské službě, sestry a bratři v Kristu, stojíme na začátku roku 2014 „po Kristu“, nebo, jak někteří říkají, „našeho letopočtu“. Nemůže to i znamenat, že my jsme Kristovi a on je náš? To je otázka, ale také program a výzva našeho papeže Františka. To bylo také téma programu „Nádvoří národů“, aktivity Benedikta XVI., kterou vyhlásil po návštěvě v naší vlasti v roce 2009. V minulém roce v listopadu jsme se mohli zúčastnit zmíněného Nádvoří národů v Praze, Olomouci, Brně, Českých Budějovicích, jako i v televizních Otázkách Václava Moravce. Rok naší víry byl ale také rokem našich věrozhvěstů, svatých Cyrila a Metoděje, jak to připomněla jubilejní velehradská pouť. Byl to rok bohatý na události, plný překvapení; vedle radostných oslav ale i plný zklamání.

Jak tento novoroční pastýřský list začít? Napadají mě slova novoročního projevu Václava Havla z 1. ledna 1990: „Naše země nevzkvétá!“ Po desítkách let, kdy jsme slýchávali, že naše budování dosa-

Palladium země české. Foto: TS ČBK

huje hvězd, byla to slova šokující. Přesto však tu byla obsažena naděje. Byla to slova osvobodivá, pravdivá. Znamenalo to, že Pravda zvítězila! A tato slova mohla zaznít jen proto, že se do naší země vrátila svoboda a ruku v ruce s ní byla obno-

vena i suverenita. Nespletl jsem si posluchače, vím, že mluvím k vám, k bratřím a sestrám v Kristu. A právě v této chvíli nejistoty a bezradnosti, kterou vyvolává současná politická a morální krize s hospodářskými důsledky, chci vám říct toto: přes veškerý vleklý marasmus chaosu, to, že se mohu s vámi podílet o obavy a nejistotu, je právě důkazem svobody a vítězství Pravdy navzdory všem lžím!

Tento rok, kdy si budeme připomínat 25 let od svatořečení naší svatě Anežky, je také rokem 25 let života ve svobodné a plnoprávné zemi. To je důvod k radostné naději a odhodlání. Víc než tisíciletí uplynulo od křtu knížete Bořivoje a svatě Ludmily svatým arcibiskupem Metodějem. Mohli jsme si nejednou připomenout, s jakými protivenstvími a těžkostmi se musel Metoděj střetávat, stejně jako jeho žáci a celé jeho dílo. O to víc upínám zraky ke staroboleslavskému palladiu, k Panně Marii, Matce Boží, ochránkyni naší vlasti, legendárnímu křesťanmu daru svatého Metoděje svatě Ludmile, babičce

Betlém u katedrály sv. Víta. Foto: Radim Holíš, Wikimedia Commons (CC BY-SA 3.0 CZ)

svatého Václava. Prosím vás, zasněte se na chvíli a nechte znít slovům velehradské písně: „Velehrad náš, ten rozkvétá vždy znova a žádná moc nám už jej nerozboří; pokud náš národ v hloubi srdce chová důvěru k Matce, která divy tvoří...“

Spolu s vámi pociťuji bolest i hořkost nad tím, s jakým odmítáním je ze strany některých našich spoluobčanů přijímán zákon o částečném zmírnění křivd a majetkovém vyrovnání č. 428/2012 Sb., jehož právoplatnost byla potvrzena výnosem Ústavního soudu ČR. Jsme přece také občany tohoto státu a plátcí daní. Domnívám se, že spíše jde o nepochopení, polovičaté či překroucené informace. Poprvé v historii naší země došlo ke shodě mezi námi a ostatními křesťanskými církvemi, jako i s federací židovských náboženských obcí ve sjednocení se Svazem měst a obcí, Asociací soukromých zemědělců a některých dalších organizací spolu se státem, jehož představitelem byla legitimní vláda svobodného státu. Není pravdou, že jsme zvýhodnění, jako není pravdou, že požadujeme něco, co nám nepatří, nejsme odškodňováni na úkor druhých.

Naopak, na základě rozhodnutí Parlamentu České a Slovenské Federativní republiky z roku 1991 jsme jednali tak, abychom mohli dále pracovat k prospěchu všech. Zřekli jsme se do budoucna financování církví státem. Aby to nebylo zátěží pro jeho hospodaření, počítá zákon s dobou třiceti let na vyplácení od-

škodnění, které bylo stanoveno odbornými a nezávislými institucemi. Dále zákon počítá s dobou 17 let, kdy rok co rok bude státní dotace snižována, až úplně zanikne. Tímto zákonem nastala právní jistota pro soukromé osoby, města, obce a další držitele bývalého církevního majetku. S radostí jsem přijal slova plenárního zasedání Ekumenické rady církví: „Nebudeme měnit ani Starý zákon, ani Nový zákon, ani zákon 428/2012 Sb.“

Přes veškerý vleklý marasmus chaosu, to, že se mohu s vámi podílet o obavy a nejistotu, je právě důkazem svobody a vítězství Pravdy navzdory všem lžím.

To však neznamená, že pro dobro celé společnosti nechceme jednat se státem o možných regulacích, které by příležitostně ulehčily v případě napjaté hospodářské situace. Nadále budeme spolupracovat v oblasti sociální a zdravotní péče, při živelných katastrofách, jak to dosud činí naše charity, diakonie, či ADRA. Rovněž tak budeme i nadále spolupracovat a podporovat rozvoj kultury a vzdělanosti. Chceme a budeme jednat o hospicové a sociální pomoci, jak s vládou, tak s parlamentem, kraji i městy

o potřebné úpravě legislativy a o účinnějších formách efektivní spolupráce. Rovněž tak vás chci ujistit o pečlivé a odborné přípravě, aby naše diecéze hospodařila poctivě a efektivně ve spolupráci s odborníky z vašich řad, a to jak na rovině farnosti, tak v rámci celé arcidiecéze.

Přes všechny nedostatky, bolesti a zklamání bych vás právě v tento den Nového roku chtěl vyzvat k odvaze, k aktivní účasti na církevním životě, ale také i ke společenské angažovanosti. Především v našem hlavním městě, které to velmi potřebuje. Dnešní den je nejen slavností Bohorodičky, ale také dnem světového míru podle přání papeže Pavla VI. Mír neznamená jen klid zbraní – mír je možný jen na základě pravdivosti a spravedlnosti.

Bratři a sestry, více je toho, co se nám ve spolupráci s ostatními křesťany a s lidmi dobré vůle v této zemi podařilo. Nebudme nekritičtí vůči státu a světu politiky, ale budme spravedliví: i zde jsme se podíleli na spolupráci a pomoci a můžeme být všichni, celá společnost hrdí na vše pozitivní, co se podařilo. Na vše dobré a krásné, co jsme vykonali. Rozhlédněme se kolem sebe: vidíme opravené chrámy, vidíme obnovená města, kolik vyrostlo domů, jak se změnil náš život. Spočítejme si opravdu, zda strádáme. Uvidíme však také, že mnozí naši spoluobčané, bratři a sestry potřebují jak materiální, tak duchovní pomoc, lidské pochopení a spoluúčast. Umíme to. Charitní sbírky a činnost Charity nás řadí jak doma, tak ve světě mezi špičku solidárních národů. To je důvod, abych vám všem poděkoval jak věřícím, tak všem dobrodincům, podporovatelům, jako i sympatizantům.

Dnešní den je také svátkem České republiky, snažme se být dobrými křesťany a občany naší země. Bůh ať žehná na přímluvu svatých Václava, Vojtěcha a Anežky naší zemi.

Na závěr vám chci spolu s otci biskupy Václavem a Karlem, jako i s otcem kardinálem Miloslavem, který vás po více jak 20 let vedl a pracoval pro naši arcidiecézi, požehnat: Ve jménu Otce i Syna i Ducha Svatého. Amen.

Váš Dominik kardinál Duka OP,
arcibiskup pražský
<http://www.apha.cz>

DÍTĚ NA OKRAJI SPOLEČNOSTI

Výchova dítěte a důchodová reforma

Existuje spojitost mezi výchovou dítěte a důchodovou reformou?
Jak výchovu dětí ovlivňuje prodlužování odchodu do důchodu?

V prvním článku seriálu „Dítě na okraji společnosti“ je psáno: Jediným autentickým prostředím, které má všechny předpoklady pro tvorbu sociálního kapitálu, je třígenerační rodina s ekonomicky aktivními rodiči a na výchově vnoučat se podílejícími prarodiči. ... Jen v úplné, tj. třígenerační a navíc ekonomicky aktivní rodině je nejvíce šancí k vytváření sociálního kapitálu v podobě kvalitně vychovaného, a proto dobře socializovaného dítěte.

Jaká však může být spojitost mezi výchovou dítěte a důchodovou reformou? Dovoluji si tvrdit, že velká, a to ve vazbě na věk odchodu do důchodu.

Varianta důchodové reformy v podobě prodloužení věku odchodu do důchodu je velmi lákavá. Snad proto po ní sáhly všechny vlády bez výjimky v tzv. sociálně vyspělých zemích. „Dokud se zvyšuje hranice odchodu do důchodu, tak systém vždy přežije“ (MPSV J. Král 2005). Snad proto ministr J. Drábek prosadil extrémní, protože nikde jinde nepracované, trvalé prodlužování věku odchodu do důchodu!

Přitom optimismus v případech prodlužování věku odchodu do důchodu není na místě. Systém má jednu slabinu a tři záporné efekty.

Negativní dopady prodlužování odchodu do důchodu

Slabinou systému jsou předčasné odchody do důchodu. Ukázalo se, že zvyšování věkové hranice bez zprůsňení podmínek pro předčasné důchody nemá smysl. Výsledkem byl, v kombinaci s problémy pracovního trhu pro občany nad padesát let věku, nárůst počtu důchodců daleko nad limity předpokládané Bezděkovou komisí.

První záporný efekt se dá vyjádřit slovy: v 65 letech se na penzi netěšte (MTI/ČTK 25. 6. 2005). Analytici v USA došli při zpracování statistických dat k pozná-

ní, že lidé, kteří zanechají zaměstnání až v 65 letech věku, většinou předčasně umírají po dvou až třech letech. Naproti tomu lidé, kteří odešli do důchodu v 55 letech, se velmi často dožívají až 80 let. Důvodem zkrácení dožití je podle lékařského zdůvodnění závěrů tohoto průzkumu skutečnost, že starší lidé v zaměstnání dostávají příliš zabrat, protože musí dostát nárokům kladeným na mnohem mladší zaměstnance. Ke stresovým situa-

Ludwig Knaus: Dědeček a vnoučata (1862)
Foto: <http://www.liveinternet.ru>

cím nárazovým i trvalým (např. strach ze ztráty zaměstnání s vědomím, že v mém věku neseženu jiné), se často přidruží zdravotní problémy a to vše přispěje k podstatnému zkrácení délky života.

Druhý záporný efekt spočívá ve ztrátě pracovních míst pro nastupující mladou generaci. Ztrátě způsobenou nuceným přesluhováním prarodičů.

Třetí záporný efekt je ztráta časového prostoru potřebného pro komplexní socializaci dítěte. Mohl bych také použít jiné slovo, výchova. Ovšem termín socializace daleko plněji vystihuje složitý proces vývoje od dítěte k dospělému jedinci.

Socializace dítěte

Podstatou socializace dítěte je jeho uvedení prostřednictvím vztahů a citových vazeb, z nichž nejdůležitější roli hraje důvěra, do společenství lidí. Výsledkem optimálně zvládnutého procesu socializace dítěte je sociálně zakotvený člověk. Pokud socializace proběhla skutečně komplexně, pak jde o člověka dobře obeznámeného i s historickými kořeny, ze kterých vzešel. Takový jedinec nemá problém upřít jasný pohled do budoucnosti. Jeho komunikativnost a vstřícnost mu zabezpečuje dobré a bezkonfliktní postavení mezi lidmi. Excesy za rámec běžného chování musí být u něj vyprovokovány zvenčí. Socializací se formuje sociální a kulturní bytost, která se i o samotě chová tak, jako by byla pod dohledem ostatních (Keller 1992).

Nenahraditelná úloha prarodičů

Právě zde je nenahraditelná úloha prarodičů. Na každodenní shon již mohou pohlízet s odstupem. Na nějaké té hodince jim už nezáleží, což jim umožňuje plně rozvinout citovou i rozumovou komunikaci s vnoučaty. Tím do strohých příkazů otce či matky vnáší potřebný další prvek, náklonnost a pochopení. Prarodiče tak v praxi zajišťují, aby rodičovský tlak na některé z dětí nepřekročil hranici, za kterou se u dítěte začíná pěstovat zaprvutlost a odpor končící útěky z domova.

Komunikace ob jednu generaci, komunikace mezi prarodiči a vnoučaty je právě ta, která zůstává v dětské hlavičce zakódována tak pevně, že na vyprávění dědečka či babičky nezapomenou po celý život. Právě zde je nezastupitelná úloha prarodičů v procesu socializace dítěte. Právě oni mají schopnost nejlépe zaujmout dětskou mysl. Zprostředkují dítěti poznatky o jeho původu, protože jsou sami částí minulosti, přesahující do pří-

Nikolaos Gyzis: Jukaná, detail (1882). Foto: Tilemahos Efthimiadis, Wikimedia Commons (CC BY 2.0)

tomnosti. Zde je ono zapouštění kořínků do rodné hroudy. Ano, prarodiče se mohou stát klíčovými postavami při utváření vlastního já mladého člověka. Je na nás, na naší zodpovědnosti, zda jim otevřeme potřebný časový prostor. Prodlužováním věku odchodu do důchodu prarodičům časový prostor pro jejich důležitou spoluúčast při socializaci dítěte uzavíráme.

Vztah k rodné hroudě

Není jiné cesty ke kvalitní, všestranné socializaci dítěte, než je časová preference rodičů, kteří vychovali děti, z hlediska věku odchodu do důchodu. Právě jen oni, prostřednictvím výchovy dětí, investovali mnohamilionové prostředky, ze kterých mohou oprávněně čerpat svůj starobní důchod. Právě jen oni, v úloze prarodičů, nám mohou pomoci při mnohem kvalitnější, protože všestrannější a hlouběji pojaté výchově dítěte, než je tomu v nukleární, tj. dvougenerační rodině.

My jim potřebný čas musíme poskytnout tím, že jim umožníme včas odejít do důchodu. Pokud tak neučiníme, prohrájeme dvakrát. Jednak tím, že špatně provedenou důchodovou reformou nevyužijeme hlavní faktor rozhodující o dostatku dětí v populaci. A dále se dočkáme toho, co postihlo Ameriku v šedesátých letech minulého století. Generace hippies

Prarodiče jsou klíčovými postavami při utváření mladého člověka. Je na nás, zda jim k tomu vytvoříme dostatečný prostor.

vychovaná v nukleární rodině, a tedy bez rodových kořenů, doslova negovala celý předcházející vývoj společnosti a zdánlivě neměnné hodnoty obrátila v jejich opak. To byl veliký a tragický pokus Ameriky s nukleární rodinou skládající se jen z rodičů a dětí. Matka mohla dát dětem lásku a vést je k dobrému, stejně tak otec mohl být dobrým příkladem pro své děti. V jejich výchově však chyběl prvek sounáležitosti s předcházejícími generacemi, jak se lapidárně říká, vztah k rodné hroudě.

Podpora třígeneračních rodin

Je možné legislativně vytvořit dostatečný časový prostor pro komplexní výchovu dětí v třígenerační rodině, tj. s účastí prarodičů? Ano. Takový prostor je již vytvořen v důchodové reformě zpracované v paragrafovaném znění, a proto vhodném k přímému schválení vládou a projednání v obou komorách parlamentu. Jedná se o „První prorůstovou a propo-

pulační důchodovou reformu“, která je součástí „Integrovaných reforem, důchodové a sociální pro Českou republiku“. Dostupné na webu sociální demokracie na adrese: <http://www.cssd.cz/soubory/ke-stazeni/reformy-2011/pata.pptx>

Reforma je založena nikoli na vyšších důchodech pro rodiče dětí, ale na časově diferencovaném věku odchodu pracujících do důchodu podle počtu vychovaných dětí: při 2 dětech v 64 letech, při 3 dětech v 60 letech, se 4 a více dětmi v 56 letech věku, s jedním dítětem budou odcházet do důchodu ve stejném věku jako rodiče se dvěma dětmi (z I. důchodového pilíře po ukončení transformačního období obdrží 60 % výměry důchodu, z II. spořicího důchodového pilíře pak částku odpovídající jejich úsporám zhodnocovaným 1 % nad inflaci), bezdětní by odcházeli do důchodu v 65 letech (z I. důchodového pilíře po ukončení transformačního období obdrží 20 % výměry důchodu, z II. spořicího důchodového pilíře pak částku odpovídající jejich úsporám zhodnocovaným 1 % nad inflaci).

Kdo to zaplatí

Již slyším námitku nevěřícího Tomáše: Odchod v 56 letech do důchodu? A kdo to zaplatí? Tomáši, ti rodiče si výchovou více než dvou dětí v rodině přepočítají dřívejší odchod do důchodu dvojnásobně. Ta systémová změna je klíčem nejen k dobře vychované, pracovitě příští generaci. Je také klíčem ke stabilizaci I. důchodového pilíře a v neposlední řadě také klíčem k vyšším důchodům pro nastupující generaci.

Právě takto pojatá důchodová reforma je alternativou směřující jak k trvalému dostatku dětí v populaci (trvale nad 2,1 dítěte na 1 ženu), tak ke kvalitní výchově dětí v rodinách. Není jiné cesty k dostatku dobře vychovaných dětí. Děti vychovaných se stejnou láskou, jako tomu bylo v případě Dítěte.

Ivo Patta

*Pokračování v dalším čísle
(Mezitimulky redakce)*

*Ivo Patta spolupracuje
s Centrem pro sociální
a ekonomické strategie
Univerzity Karlovy*

GENDER JAKO FRONTÁLNÍ ÚTOK NA RODINU

Na čem je založena genderová ideologie? Pod zdánlivě pěknými hesly o rovnosti a rovných příležitostech se skrývá obsah, který je v zjevném rozporu s křesťanským chápáním člověka.

Na počátku adventu vydali biskupové na Slovensku pastýřský list o rodině, který varuje před aktuálními nebezpečími pro rodinu, především před tzv. genderovou ideologií. Některá světská média kriticky komentovala poměrně ostrý tón listu a jiní se pozastavovali nad tím, proč se Církev k těmto tématům vyjadřuje.

Domnívám se, že je nejvyšší na místě, aby se Církev k těmto záležitostem jasně a zřetelně, tedy mnohdy i poměrně tvrdě vyjádřila. Církev žije uprostřed tohoto světa a musí reagovat na aktuální výzvy. Ano, musí číst Boží slovo ve světle aktuálních témat. Především pastýři Církve musí v tom nejlepší smyslu slova číst znamení doby, tedy reagovat na aktuální problémy.

Co to znamená gender?

List slovenských biskupů poměrně jednoduše a jasně ukazuje, o co se v genderové ideologii jedná. Pod zdánlivě pěknými hesly o rovnosti a rovných příležitostech se skrývá obsah, který je v zjevném rozporu s křesťanským chápáním člověka.

Jedním ze základních východisek křesťanské antropologie je, že člověk je stvořen jako muž a žena (Gn 1, 27). Tito dva jsou si rovni ve své důstojnosti před Bohem a mají se navzájem doplňovat. To se snaží genderové pohledy na člověka popírat, když oddělují mužskost a ženskost ve smyslu tělesném, kterou nemohou popřít, a ve smyslu sociálních rolí muže a ženy. Právě do sociálních rolí se v životě promítají určité způsoby chování a činností, které jsou převážně typické pro muže, nebo naopak pro ženu. Kupříkladu pro většinu mužů je obvyklé, že se zajímají více o politiku, auta, stroje nebo sport spojený se soupeřením. Pro většinu žen je typické, že se více zajímají o lidi, o mezilidské vztahy a je pro ně běžnější

altruismus a touha pomáhat druhému člověku. Toto vše se však genderové nauky snaží bourat, když označují tyto obvyklé charakteristiky mužství a ženství za tzv. „genderový stereotyp“ a pouhý sociální konstrukt, který je třeba změnit. K tomu se kromě indoktrinace dětí ve školách snaží využívat i další nástroje státního aparátu a médií.

Foto: <http://www.loc.gov>

Zastánci genderové ideologie často mluví o „lidských právech“ a „právech dítěte“, mnohdy však jde o jednání, které dítěti ve skutečnosti škodí.

Nová zákeřnější forma marxismu

Velmi silně napomáhá propagačnímu boji feministických a genderových skupin to, že se jim díky pomoci velké části liberálních médií podařilo vykreslit ženu jako tu, která je obětí mužské dominance, diskriminace a často i útisku a násilí. Polský filosof Ryszard Legutko definoval v jednom svém textu celý systém genderové „vědy“ větou: „V minulosti byly ženy diskriminovány, to je špatně a je nutno

to změnit.“ To se neustále opakuje v různých variacích. Ano, za konceptem odvěkého antagonismu (protivnictví) mezi zotročujícím mužem a zotročenou ženou může vnímavější čtenář feministických autorek slyšet marxistickou koncepci o zlých kapitalistech tyjících z práce vykořisťovaných dělníků.

Zdá se, že máme co do činění s novými projevy marxismu. Právě lidé ovlivnění staršími i těmito novějšími formami marxismu, mnohdy spojení se studentským revolučním hnutím roku 1968, jsou těmi, kteří tyto své pohledy prosazují v mezinárodních institucích. Naposledy jsme to mohli vidět na půdě Evropského parlamentu ve snaze o prosazení zprávy o sexuálních a reprodukčních právech, připravené portugalskou socialistkou E. Estrelovou. Právě v této zprávě se velmi často mluvilo o hlavním směru genderu, o povinné sexuální výchově již na prvním stupni škol, o „právu“ na potrat atd. Je zřejmé, že marxismus ve formě reálného socialismu v podobě, v jaké zde byl v druhé polovině 20. století, se nevrátí. To, co nám naopak reálně hrozí, jsou právě tyto nové, zdá se mnohem zákeřnější formy marxismu než ta, která stála na sovětských tancích.

Co hrozí rodině?

V čem je největší nebezpečí genderové ideologie, která se navíc mnohdy úzce spojuje s propagací homosexuálního životního stylu? Je to právě útok na rodinu. Domnívám se, že přežití zdravého jádra společnosti a také Církve v naší zemi v období reálného socialismu bylo možné díky tomu, že se komunismus nedostal do rodin. Ve škole nám říkali něco o VŘSR, Leninovi, tzv. vědeckém světovém názoru atd., ale v rodinách jsme se dozvěděli pravdu. Ano, právě díky tomu se uchoval zdravý základ alespoň u části

společnosti a národa, v kterém byli nemalou podmnožinou věřící v Pána Ježíše Krista. Když se však dnes snaží zastánci feministické a genderové koncepce přesvědčit muže, že není nutno, aby se choval jako muž, a ženu, že se žena nemá chovat jako žena, hrozí, že mnozí lidé se tímto nechají ovlivnit a základ společnosti – zdravá a fungující rodina – bude zásadně narušen.

Pokud se děti místo výchovy od maminky dají do jeslí, pokud se místo rozhovorů v rodinách budou děti již na prvním stupni škol indoktrinovat sexuální výchovou pod vlivem homosexualistické a genderové ideologie a lidé v rodinách na sebe nebudou mít čas, hrozí rodině velké nebezpečí. Je jistým rizikem, že se děti přestanou od svých rodičů učit rolím muže a ženy, resp. otce a matky. Vel-

kou část dne totiž budou v jeslích a mateřských školách, a když budou s rodiči formovanými genderovou ideologií, naučí se pouze jakési nejasné sociální role. Pokud se tyto nezdravé názory a způsoby chování dostanou dovnitř do rodin, je to pro budoucnost velkým nebezpečím.

Jak nebezpečí čelit?

Zmíněný pastýřský list připomíná, že za ušlechtilými slovy se mnohdy skrývají špatné cíle. Slovenští biskupové zdůrazňují, že zastánci genderové ideologie často mluví o „lidských právech“ a „právech dítěte“, mnohdy však jde o jednání, které dítěti ve skutečnosti škodí. List také hovoří o souvislosti genderu se „sodomskou ideologií“ a varuje rodiče před zneužitím učitelů a škol právě pro indoktrinaci dětí těmito ideologiemi.

Myslím, že nejlepší prevencí těchto neradostných perspektiv je jistá ostražitosť, ke které nabádají slovenští biskupové. Kromě toho je nutné otevřeně mluvit o stejné důstojnosti každého muže a každé ženy před Bohem. Na straně druhé však také musíme hovořit o rozdílech mezi mužem a ženou a jejich vzájemném doplňování se. Tato komunikace musí vycházet ze strany Církve a jejích pastýřů, ale také má probíhat ve farnostech, společenstvích, a především se všemi generacemi v rodinách.

P. Radim Cigánek

P. PhDr. Mgr. Radim Cigánek, farní vikář farnosti Beroun, kaplan Svatojánské koleje

NAPŮL PROMARNĚNÁ POHÁDKA

Liná babička Jarmila Vlčková. Foto: Martin Špelda

Divadlo v Dlouhé uvádí pěknou novou inscenaci pro celou rodinu *O líné babičce*, na základě stejnojmenné knížky Aleny Kastnerové v režii Jana Borna a Miroslava Hanuše. Divadlo je to opravdu velmi povedené a malí i velcí diváci se mají po celou, celkem dlouhou dobu dvou hodin (i s přestávkou) na co dívat, ani chvíli se nenudí a čeká je spousta opravdových překvapení.

Příběh, pokud jste knížku nečetli, pojednává o babičce, která jde do důchodu, a k překvapení svých již dospělých dětí se nemíní nechat zotročit hlídáním vnoučků a věčným servisem pro své

stále zaneprázdněné ratolesti středního věku a místo toho se rozhodne začít plnit si svá dávná přání. Východisko tedy dozajista chvályhodné: nechat si kousek života pro sebe, jít proti proudu a stereotypům, jimiž jsme obklopeni.

A tak jsme svědky toho, jak babička (ve svěžím podání Jarmily Vlčkové) začne doopravdy řídit: jezdí nejrychlejším autem světa, leze na Mount Everest, lítá vzducholoď, učí se lyžovat a tak dále a tak podobně. Celá inscenace je nesmírně živá, protože je vedle dynamické divadelní akce prokládána hudebními čísly živé kapely, která hraje největší pecky z doby, kdy babička byla mladá (Pink Floyd, Simon a Garfunkel a další), a to s českými texty vtipně glosujícími danou scénickou situací.

Jenže jak tak představení pokračuje, najednou jako by něco chybělo. Babička zažije všechna dobrodružství, která si vřdycky zažít přála, nakonec se odstěhuje k moři a tam velmi poeticky zesne. Její postava se zkrátka vůbec nevyvine: na začátku se rozhodla užít si, nakonec si užila a umřela. Cíl splněn, život naplněn?

Přitom by celé inscenaci dodalo neobyčejnou mravní dynamiku, kdyby babička nakonec nahlédla, že je sice pěkné, když si člověk užije, ale ještě hezčí je, když se o sebe samého může rozdělit s druhými a nebyť tak na tu radost sám. Vlastně by v inscenaci třeba stačilo udělat jen jednu malou změnu: přesunout jedinou scénu s vnoučky – kdy jsou nemocní a babička jim na motivy rokenrolu *Rock Around the Clock* vypráví, tedy zpívá, neobyčejně líbezný paskvil ze snad všech českých pohádek – na závěr inscenace s tím, že ač babička všechny zážitky světa zažila, stejně je jí nejlíp, když se o něco z toho nashromážděného bohatství, kterým je ona sama, může podělit se svými blízkými.

Bez takového mravního přesahu si člověk jen maně říká, k čemu tak inscenace děti vlastně vychovává: užij si, co můžeš, bez ohledu na druhé, a pak umři. Vzhledem k vynaloženému inscenačnímu úsilí, korunovanému opravdu skvělým divadelním výsledkem, je to bohužel trochu málo.

jt

Jak to vidí Michaela Freiová

Je papež František jiný?

Papež František je skutečně trochu jiný než dosavadní evropští papežové. Ale tak jako ostatní papežové ctí katolickou sociální nauku včetně toho, že chudé nepokládá za objekt ideologické péče, ale za lidi, kteří mají právo na stejnou důstojnost jako my.

Dopad nástupu papeže Františka je výrazný: asi pětkrát se zvýšil počet návštěvníků papežských audiencí, v Irsku se začala výrazně obnovovat tradiční eucharistická účta, v Británii se vrací tradiční praxe pokání – zpověď...

Mainstreamová média naopak zdůrazňují, že tento papež bude určitě zcela jiný než jeho předchůdci, že odstraní to a zruší ono... ; svému přání se snaží napomoci úpravami jeho výroků, resp. jejich vytrháváním z kontextu. Tak při své kritice homosexuálních mafií v Církvi papež čistě na vysvětlenou poznamenal, že pokud jde o *jednotlivce* s homosexuálním problémem, „kdo jsem já, abych ho soudil“: v médiích to bylo interpretováno jako změna postoje Církve k homosexuálnímu chování.

Papežovy důrazy na problém chudoby a chudých jsou spojovány s marxistickou teologií osvobození (kdysi hojně podporovanou německými levicovými

teology): ale mons. Filippo Santoro, který více než čtvrt století působil v Brazílii, naopak upozorňuje, že to byl právě biskup Bergoglio, který na konferenci latinskoamerických biskupů v Aparecidě (2007) ovlivnil formulace závěrečného dokumentu tak, aby v popředí stály duchovní otázky. V úvodu dokumentu se říká: „To, co nás definuje, nejsou dramatické okolnosti života, ani společenské výzvy, ani úkoly, jichž se musíme ujmout, ale především láska, kterou jsme dostali od Otce díky Ježíši Kristu skrze jednotu s Duchem Svatým.“ Budoucí papež tehdy varoval latinskoamerické biskupy před pokušením „sociálního redukcionismu“, který znamená snadnou ideologizaci – „počínaje tržním liberalismem až k marxistické kategorizaci“.

Za přelomový se pokládá papežův důraz na vlastní, osobní chudobu. Ten ale není zcela nový. V roce 1968 jsme se setkali s domem Helderem Cama-

rou, arcibiskupem z Recife. Jeho osobní skromnost byla už tehdy známá: na rozdíl od arcibiskupa Bergoglia nebydlel skromně, ale nebydlel vůbec – přespával v kostele za oltářem. Uvědomíme-li si, jak drastické a zjevné jsou formy chudoby ve *favellas*, čtvrtích pro chudé, je jasné, že nejde o pózu ani o gesto, ale o upřímnou snahu přiblížit se těm nejchudším z chudých.

Papež František je skutečně trochu jiný než dosavadní evropští papežové, ale to je způsobeno tím, že Latinská Amerika je jiná. A chudoba je zde jiná než u nás v Evropě. První neevropský papež má jiné formy, jimiž ctí chudobu. Ale tak jako ostatní papežové ctí katolickou sociální nauku včetně toho, že chudé nepokládá za objekt ideologické péče, ale za lidi, kteří mají právo na stejnou důstojnost jako my.

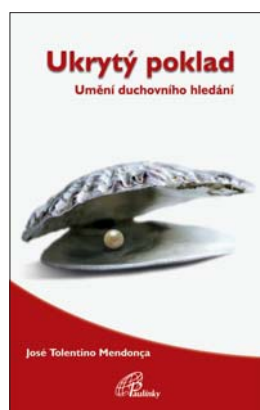
Michaela Freiová
publicistka a překladatelka

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

José Tolentino Mendonça: Ukrytý poklad. Umění duchovního hledání

Autor upozorňuje na duchovní netečnost mnohých z nás a povzbuzuje čtenáře k vnitřnímu usebrání a k hledání pokladu, který Bůh do každého člověka ukryl. Brož., 112 str., 145 Kč

F. Fernández-Carvajal: Rozmluvy s Bohem (3a)

1.-7. týden v mezidobí

Další díl z ediční řady, která čtenářům poskytuje jednu z možností, jak se obracet k Bohu Otci s důvěrou a v souladu s Písmem svatým a s živou tradicí Církve. Celkem 7 svazků této edice je určeno pro každého, kdo touží každý den vstoupit do modlitby a nechat se vést úryvky z Písma svatého a duchem té které liturgické doby. Praktický formát knihy dovoluje brát ji s sebou i na cesty.

Váz., 504 str., 269 Kč

Letem světem

Na Nový rok zažila královéhradecká diecéze výjimečnou událost. Prvního ledna zahájil biskup Mons. Jan Vokál v katedrále oslavy jubilejního roku – je to již 350 let od založení diecéze. A po vzoru papeže Františka zasvětil diecézi Neposkvrněnému Srdci Panny Marie. To má velký význam, protože „zasvěcení Panně Marii je velikou pomocí pro náš život s Bohem a ochranou před zlem. Vždyť Matka Boží, sama uchráněna od jakékoli poskvrny hříchu, stojí od samého počátku svého života plně na straně Boží, a tím tedy také v přímém nepřátelství vůči satanovi. Tak to vyjádřil i Jan Pavel II. ve své encyklice o Panně Marii *Redemptoris Mater*: Je postavena do samého středu onoho nepřátelství“ (čl. 11). Tímto zasvěcením také pokorně uznáváme, že jsme lidé slabí a že jsme vděční Bohu za prostředky, kterými nám on sám pomáhá na naší životní cestě“, píše Vojtěch Kodet OCarm. na svých webových stránkách.

Pastýřský list slovenských biskupů k adventu vyvolal u našich sousedů bouřlivé reakce, především pozitivní, ale přišly i ty opačné (a nejen u nich, i u nás se ozvaly potrefené osoby). Slovenský politik Vladimír Palko v jednom svém textu uvádí, že jako lék na nedůvěru k obsahu, který varoval před genderovým násilím a kulturou smrti, může působit nedávný incident, kdy argentinské feministky bezprecedent-

ně napadly katolíky, kteří bránili katedrálu ve městě San Juan, aby ji feministky nemohly zneuctit a vyplenit. Stejně tak může zapůsobit i verdikt amerického federálního soudu, který před pár dny vyvodil z americké ústavy, že kříž umístěný na vrcholku hory Soledad nad San Diegem je protiústavní. **Je potřeba ho zlikvidovat. Kříž byl vztyčen v roce 1954 a dosud celých šedesát let nikomu nevadil.** Inu, nová doba!

Koláž: mimi

To, že domácí mazlíčci mají hřbitov, zatímco novorozené děti spalovnu, nemusela pro někoho z nás být převratná novinka. Bohužel. Je to tak a problém se týká především dětí, které se (ne)narodí předčasně. Jejich místo na světě podle legislativy není. Pro ni nejsou dětmi, ale biologickým odpadem. Tam, kde pálí použité obvazy, odřezané rány, všechn nemocniční odpad, tam skončí. Nyní zazněl **hlas, který chce dů-**

stojnost předčasně narozených a po porodu záhy zemřelých dětí pozvednout na žádoucí místo. Jsou to lidé, naši drazí, kteří se často nestihli ještě ani narodit, ale jsou to zcela jistě děti svých rodičů, vnuci svých prarodičů, naši blízcí. A my pro ně máme místo, tam, kde čekají na vzkříšení další z naší rodiny; protože do naší rodiny tyto děti patří. Občanské sdružení Tobit chce dětem zemřelým v jakékoli době před porodem zajistit možnost pohřbu a především právo na pietu a ochranu jejich těl před zneuctěním.

Mladá fronta DNES na svých webových stránkách nedávno zveřejnila, že „školáci v Litvě si patrně brzy začnou zvykat na to, že rodiči už nemusí být pouze otec a matka. Rozruch vzbudilo, když se v nových elektronických žákovských knížkách objevily názvy rodič I a rodič II. Evropská unie takový krok vítá, zatímco veřejnosti se to příliš nelíbí.“ Bodejť by se to někomu mohlo líbit. Vždyť je to absolutně mimo zdravý rozum. A toho dostatek bychom si přáli do nového roku. Roku, který přinese možná i nové politické změny; žel Bohu i takové, které budou patrně přímo namířeny proti rodině. Vstanou noví bojovníci? Na rytíře nečekejme; spoléhající na Boží pomoc věřme, že Pán má osud dějin ve svých rukou a budme mu ku pomoci jako jeho věrné děti.

-zd-

12. I.	Ne	Svátek Křtu Páně Iz 42,1–4.6–7, Žl 29, Sk 10,34–38, Mt 3,13–17
13. I.	Po	sv. Hilarius, biskup a učitel církve I Sam 1,1–8, Žl 116B, Mk 1,14–20
14. I.	Út	sv. Sáva Srbský I Sam 1,9–20, I Sam 2,1.4–8, Mk 1,21b–28
15. I.	St	sv. Pavel Poustevník I Sam 3,1–10.19–20, Žl 40, Mk 1,29–39
16. I.	Čt	sv. Marcel I. I Sam 4,1–11, Žl 44, Mk 1,40–45
17. I.	Pá	Památka sv. Antonína, opata I Sam 8,4–7.10–22a, Žl 89, Mk 2,1–12
18. I.	So	Památka Panny Marie, Matky jednoty křesťanů I Sam 9,1–4.17–19; 10,1a, Žl 21, Mk 2,13–17

19. I.	Ne	2. neděle v mezidobí Iz 49,3.5–6, Žl 40, I Kor 1,1–3, Jan 1,29–34
20. I.	Po	sv. Fabián, papež a mučedník, sv. Šebestián, mučedník I Sam 15,16–23, Žl 50, Mk 2,18–22
21. I.	Út	Památka sv. Anežky, panny a mučednice I Sam 16,1–13, Žl 89, Mk 2,23–28
22. I.	St	sv. Vincenc, jáhen a mučedník I Sam 17,32–33.37.40–51, Žl 144, Mk 3,1–6
23. I.	Čt	sv. Ildefons I Sam 18,6–9; 19,1–7, Žl 56, Mk 3,7–12
24. I.	Pá	Památka sv. Františka Saleského, biskupa a učitele církve I Sam 24,3–21, Žl 57, Mk 3,13–19
25. I.	So	Svátek Obrácení sv. Pavla, apoštola Sk 22,3–16 (Sk 9,1–22), Žl 117, Mk 16,15–18

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, fr. Cyprián Suchánek OP, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského č.j.: arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.

